

Bildande av naturreservatet Åkullaboket i Varbergs kommun.

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att förklara det område som avgränsas av blå heldragen linje på ovanstående karta som naturreservat, med syfte, skäl och föreskrifter enligt nedan.

2018-06-25

511-1214-18

Reservatets gränser ska märkas ut i fält och dess namn ska vara naturreservatet Åkullaboket.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla bok- och lövskogsmiljöer. Områdets ädellövskog, triviallövskog, tallskog, sumpskog och andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i vissa fall restaureras. Strukturer som grova, gamla och senvuxna träd samt olika typer av död ved; hålträd, högstubbar och stående och liggande död ved är särskilt viktiga att bevara. Syftet är även att skapa möjligheter för arter att sprida sig inom området och till och från intilliggande områden.

Syftet är också att tillgodose behovet av skogsområden för friluftslivet. Området ska därför göras tillgängligt så att besökare kan bedriva olika typer av friluftaktiviteter i värdefull natur, och uppleva den biologiska mångfald, de naturmiljöer och andra upplevelsevärden som finns i området.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- områdets löv- och blandskogar till stora delar utvecklas genom naturlig dynamik men att utvalda ekar och ekbestånd sköts mer aktivt för att hindra igenväxning med bok och gran,
- områden med planterad gran och lärk avvecklas och tillåts utvecklas till lövskog samt att gran och lärk röjs vid behov,
- skogarna förvaltas så att förekomsten av död ved och gamla träd ökar,
- vissa diken läggs igen,
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och forskrifter beaktas i skötseln av reservatet,
- information och friluftslivsanordningar ska tillhandahållas så att området görs tillgängligt för besökare att bedriva olika typer av friluftaktiviteter i värdefull natur

Skälen för beslutet

Området utgörs av gammal ädellövskog där bok dominerar och ek utgör ett viktigt inslag. En betydande del av området utgörs av nyckelbiotop med flera rödlistade arter. Området inhyser också en del död ved och andra viktiga strukturer samt

2018-06-25

511-1214-18

många träd som börjar uppnå en optimal ålder för mossor, lavar och svampar att kolonisera.

Området är också mycket viktigt för friluftslivet och används flitigt för olika aktiviteter.

Naturvärdena kan skadas av skogsbruksåtgärder som avverkning och gallring, fysisk exploatering, förändrad hydrologi på land samt av konkurrens från gran och främmande arter.

De viktigaste åtgärderna för att bevara naturvärdena är att skydda området från rationellt skogsbruk så att träden kan uppnå hög ålder och att tillgången på död ved ökar. Att hålla efter inväxande gran är en mycket viktig skötselåtgärd.

Skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Föreskrifter

Förslag till föreskrifter, Åkullaboket

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken (MB), om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området:

- 1 uppföra byggnad, anordning eller anläggning eller väsentligt ändra befintlig byggnad anordning eller anläggning,
- 2 uppföra mast eller antenn samt anlägga luft- eller markledning,
- 3 anlägga väg,
- 4 anlägga brygga,
- 5 borra, spränga, schakta, gräva, muddra, markbearbeta eller bedriva täkt,
- 6 dika, dikesrensa, dämna eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi. Med Länsstyrelsens tillstånd är det dock tillåtet att rensa diken som anlagts lagligt under

förutsättning att underhållsåtgärder med hänvisning till bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken krävs,

- 7 anordna upplag, tippa eller fylla ut,
- 8 kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel,
- 9 avverka, gallra, röja, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen,
- 10 ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar,
- 11 framföra motordrivet fordon annat än på bilväg, förbudet gäller ej jakträttsinnehavare vid uttransport av älg, hjort eller vildsvin,
- 12 inplantera för området främmande växt- eller djurarter,
- 13 sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift,
- 14 bedriva jakt på lördagar, söndagar och allmänna helgdagar samt
- 15 utfodra vilt.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla åtgärder enligt följande:

- 1 utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
- 2 anläggning och underhåll av friluftslivsanordningar som parkeringsplats, grillplats, vindskydd, markerade stigar och informationsskyltar,
- 3 skötsel av området:
 - a. avverkningar, gallringar, röjningar, igensättning av diken, ringbarkning, föryngringsåtgärder och skapande av högstubbar, lågor och hålträd,
 - b. bekämpning av främmande arter samt vildsvin,
 - c. utsättning av hotade arter där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet samt
 - d. undersökningar och dokumentation av friluftsliv, mark, vatten samt växt- och djurliv.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § MB, om rätten att färdas och vistas i reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- 1 skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
- 2 skada, plocka eller samla in kärlväxter, mossor, lavar eller svampar annat än plockning av bär, matsvamp och enstaka exemplar,
- 3 inplantera för området främmande växt- eller djurarter,

2018-06-25

511-1214-18

- 4 ställa upp husvagn eller husbil i reservatet,
- 5 sätta upp tavla, affisch, skylt, snitsel eller göra inskrift,
- 6 framföra motordrivnet fordon annat än på bilväg eller parkera annat än på anvisad plats,
- 7 ha hund okopplad eller i koppel som är längre än två meter,
- 8 cykla annat än på markerad cykelstig och befintlig bilväg,
- 9 elda annat än på anvisad plats,
- 10 utan Länsstyrelsens tillstånd:
 - använda fällor avsedda för ryggradslösa djur,
 - anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang som kan störa djurlivet eller orsaka markslitage.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

- a. Förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B 1-3.
- b. Vetenskapliga undersökningar som Länsstyrelsen gett tillstånd till, under förutsättning att de inte motverkar reservatets syfte.
- c. Underhåll av de ledningar inkl. ledningsgator, vägar, stigar och skidspår som markerats på karta 2B. Undantaget gäller föreskrifterna A 5, 7, 9, 10, 11 och 13 samt C 5 och 6 och endast under förutsättning att:
 - markskador minimeras och uppkomna skador repareras,
 - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
 - åtgärder vid ledningsgator genomförs perioden 1 september - 31 mars,
 - en, hassel, nypon, slån, apel och hagtorn ska sparas om de inte utgör hinder för elsäkerheten eller ledningsunderhåll,
 - all ved lämnas inom reservatet men ska tas bort från stigar och vägar,
 - framkomlighet på stigar inte försämras,
 - hänsyn tas till friluftsanordningar och att
 - information om åtgärder sätts upp vid reservatets informationsskyltar, se karta 2 B, innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.

2018-06-25

511-1214-18

- d. Skogsstyrelsen att, innan utgången av år 2038, avverka gran och lärk och transportera ut virket inom markerat område i karta, se karta 2B. Undantaget gäller föreskrifterna A 9, 11 och 13 samt C 5 och 6.
- e. Rolfstorps GIF att 3 gånger/år anordna tipspromenad i området. Undantaget gäller föreskrifterna A11 och 13 samt C 5, 6 och 10. Under förutsättning att samtliga snitslar och skyltar tas ner senast dagen efter tipspromenaden.
- f. Utsättning av nationellt hotade arter som är knutna till reservatets naturtyper och där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet under förutsättning att Länsstyrelsen beviljat tillstånd
- g. Jakt och eftersök med hund samt snitsling och skyltning vid jakt. Skyltning sker vid reservatets informationstavlor, se karta 2 B. Snitslar och skyltar ska avlägsnas senast ett dygn efter avslutad jakt. Undantaget gäller föreskriften A 13 och C 5 och 7.
- h. Att vid behov jaga vildsvin på helger och max 3 ggr/år i området.

Undantaget gäller föreskrifterna A 13 och 14 och C5 och 7 och endast under förutsättning att:

- Länsstyrelsen informeras minst en vecka innan,
- snitslar och skyltar sätts upp vid reservatets informationsskyltar innan åtgärder påbörjas, se karta 2 B. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter att åtgärden avslutats.

Upplysningar:

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna om begränsning av rätten att färdas och vistas i reservatet gäller omedelbart och även om beslutet överklagas (7 kap. 30 § MB).

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna är bland andra:

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fasta fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddande enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fast fornlämning.

2018-06-25

511-1214-18

7 kap. 13-18h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 300 meter från sjöar och vattendrag. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är förbjudna.

11 kap. miljöbalken, vattenverksamhet, samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Med vattenverksamhet avses bland annat uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar, bortledning av vatten från eller grävning och rensning av vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Även åtgärder som utförs för att avvattna mark eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål är att betrakta som vattenverksamhet (markavvattning).

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplats är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer. Flodpärlmussla är fredad enligt förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716).

12 kap. 6§ miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Inom reservat kan t ex underhåll av ledningsgator eller vägar omfattas av samrådsplikt.

Beskrivning av området

Åkullaboket naturreservat ligger i Varbergs kommuns inland ca 25 km från Varberg och ca 10 km från Ullared. Området ingår i värdestrakt "Hallands mellanbygd" som är en av sex värdestrakter för ädellövskog i Halland. Tillsammans med flertalet andra naturreservat ingår naturreservatet Åkullaboket i riksintresset "Åkulla bokskogar" med både höga biologiska värden och höga värden för friluftslivet. Närheten till Åkulla friluftsgård gör området mycket attraktivt för besökare. Idag finns det välbesökta strövstigar och skidspår i området.

2018-06-25

511-1214-18

Naturresevatet Åkullaboket har enligt historiska kartor varit bokskogsbeklätt sedan mitten på 1600-talet och har därmed en lång kontinuitet av bokskog. Området har också inhyst ljung- och torvmarker samt åkrar. Ungefär hälften av det avgränsade området består av nyckelbiotop med flera rödlistade arter och signalarter. De äldsta bokarna i området når en ålder på drygt 150 år och därmed en ålder där många arter av lavar och mossor finner ett lämpligt substrat. Topografin är omväxlande med flera mindre lodytor utspridda. Av mossor och lavar har det påträffats naturvårdsintressanta arter som sydkvastmossa, kornbandmossa, bokvårtlav, bokkantlav, havstulpanlav, mussellav och lunglav.

Uppgifter om reservatet

Namn	Åkullaboket
Kommun	Varberg
Församling	Himledalen
Reservatet bildades år	2018
Areal	50 hektar
Lägesbeskrivning	Åkulla friluftsgård, ca 10 km väster om Ullared
Mittkoordinater SWEREF 99 TM	N 6333590, E 352973
Naturgeografisk region	Region 11, sydsvenska höglandets väst del
Naturvårdsregister-ID	2049138
Förvaltare	Länsstyrelsen

Ärendets handläggning

Naturvärdena uppmärksammades bland annat i och med nyckelbiotopsinventeringen på 1990-talet. Området har länge varit i Skogsstyrelsens ägo och samtal har förts mellan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen om att bilda reservat på marken. Under 2017 beslöt man att gå vidare med reservatsbildningen.

2018-06-25

511-1214-18

Länsstyrelsens bedömning

Val av område och skyddsform

Området hyser skogliga värdekärnor samt skogstypen näringsfattig bokskog som Halland och Sverige har ett såväl nationellt som internationellt ansvar att bevara. Ädellövskogar och triviallövskogar med ädellövinslag är utpekade som särskilda ansvarsbiotoper för länet i strategin för formellt skydd av skog i Hallands län.

Värdefulla skogar med likartad karaktär finns i närheten och delar av dessa är långsiktigt skyddade. Det ger förutsättning för värden knutna till ädellövskog att fortleva i området på lång sikt.

Det som kan hota värdena är bl.a. avverkning, dikning och annan negativ förändring av hydrologin, plantering av främmande trädslag, konkurrens från gran och lärk, exploatering samt fragmentering av biotoper. Även exploateringar utanför reservatets gränser kan i vissa fall vara negativa för natur- eller upplevelsevärden.

Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket medför att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturresevat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturresevatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv".

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Åkulla är angivet som riksintresse för friluftsliv (MB 3 kap.6 §).

Reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfattning och föreskrifternas utformning i

detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Konsekvensutredning vid regelgivning

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, ska länsstyrelsen vid beslut om ordningsföreskrifter formulerade med stöd av 7 kap. 30 § MB göra en konsekvensutredning av kostnadsrämsiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs. Enligt 5 § samma förordning kan länsstyrelsen, om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning, besluta ordningsföreskrifter utan att göra en konsekvensutredning.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av de ordningsföreskrifter som beslutas i detta ärende.

Bilagor

Bilaga 1 Skötselplan

Bilaga 2 Kartor

2A Översiktskarta

2B Kartor över bestämmelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken,

2C Skötselkartor

2D Skogstypskarta

2E Målnaturtypskarta

2F Naturtyper enligt Natura 2000

2G Friluftsliv

Bilaga 3 Rödlistade och regionalt intressanta arter